Ч. 162 (10.839). Львів неділя 25 липня 1926 Opłata pocztowa zapłacona ryczałtem. Рік XLIV.

ДІЛО

ВИХОДИТЬ ЩОДЕННО ПЕРЕДПОПУДНЕМ

РЕДАКЦІЯ І АДМІНІСТРАЦІЯ: Львів, Ринок ч. 10, II. пов. Конто почт. щадн. 143.322. Адреса для телеграм: „Діло", Львів. Гол. Редактор приймає від 11—12 год. передполуднем. Рукописів не звертається.

ПЕРЕДПЛАТА: Місячно: в краю 4·50 зол. За границею: В Америці 1 долар, Франції, Голяндії, Бельгії 20 фр. фр., Італії 7·50 зл., Німеччині 7·50 зл., Швайцарії 5 шв. фр., Чехословаччині 30 ч. к., Румунії 15 лей, Болгарії 7·50 зл., Австрії 7·50 зл. — Зміна адреси 1 зол.

В справі оголошень звертатися до адміністрації.

ЦІНА ОДНОГО ПРИМІРНИКА 20 сот.

З польського сенату.

Ухвали сенату. — За поставлення б. мін. скарбу В. Грабського в стан обвинувачення. — Тертя в уряді.

Варшава, 23. липня 1926.

Сьогодня радив сенат. По рефераті сен Лубєнського (ЗЛН.) принято без зміни проєкт закону про приступлення Польщі до конвенції Черв. Хреста, а також резолюцію, якою взивається уряд до вироблення в найближчому часі законопроєкту про права й обовязки Черв. Хреста в Польщі.

Потім принято без змін новелю до закону про уповноваження міністра скарбу до управильнювання грошевого обороту з заграницею, а також обороту чужими валютами.

Сен. Кшижановський зреферував законопроєкт про податок від льокалів. Законопроєкт цей заступає одним податком три дотеперішні й обнижує загальну суму з 35 прц. на 8 прц. основного комірного. В голосуванні принято цілий закон враз із поправкою сен. Кернера і доповненням сен. Шерешовського, що постанова ця входить в життя аж 1. січня слід. року.

Сен. Балінський (ЗЛН.) реферував проєкт карно-скарбового закону, який з деякими поправками приймається. Далі приймається закон про долярову позичку в звязку з видержавленням сірникового монополю, з тим, що позичка може бути сплачена державними облігаціями в 20-літньому речинці, згл. в 40-ому — в піврічних ратах по 20.

На тім наради перервано. По обіді принято без змін проєкт закону про причинки для осіб, яким німецькі інституції стримали видачу ренти з суспільного забезпечення, а також принято реванжову резолюцію того змісту, що в огляду на невиплату німецьким урядом рент і відшкодувань польським горожанам, сенат взиває уряд до стримання виплати таких самих рент і відшкодувань горожанам німецьким до часу управильнення цієї справи. Принято без змін також новелю до закону про академічні школи. Після того сен. Балінський обговорював внесок сен. Туліє про продовження новелі до супружого права з р. 1836, яке обовязувало в б. Конгресівці. Внесок сен. Туліє домагається зміни дотеперішнього супружого права, щоби при мішаних супружах розвязання їх залежало від влади, яка супруже давала. Друга резолюція сен. Туліє домагається знесення тих статей супр. права з р. 1836, які давали упривілеєнне становище православним. Внески Туліє принято.

Сен. Яшковський реферував закон про нечесну конкуренцію. Закон принято також.

Після того мала наступити дискусія над інтерпеляцією в справі поступовання інспектора поліції Лукомського і прокуратора при апеляційнім суді у Львові Маліни. На внесення сен. Рінгля весь матеріял відіслано до правничої комісії, якій уряд дасть вияснення.

На тому вичерпався денний порядок.

В цьому тижні відбулися три засідання надзвичайної соймової комісії для подрібного розсліду справи видержавлення сірникового монополю. В тих засіданнях брали участь представники міністерства скарбу, промислу і торговлі, публичних робіт, найвищої палати контролі держави і генеральної прокуратури. Референт пос. Вижиковський представив подробиці умови й обставини, що мали місце при її заключуванні. Спеціяльну увагу посвятив справі оцінки фабричних обєктів, яка значно ріжниться від оцінки знавців.

На вчорашньому засіданні референт представив синтезу свого реферату і поставив такі внесення: 1) поставити б. мін. скарбу і президента ради міністрів Влад. Грабського в стан обжалування перед державним трибуналом за зломання конституційного закону, за заключування шкідливих для держави й суспільности умов; 2) потягнути до відповідальности тих держ. урядовців, що брали діяльну участь в заключуванні тої умови і працювали на шкоду держави; 3) подати цілу умову оцінці фахівців з метою її ревізії.

Найближче засідання комісії відбудеться дня 30. липня ц. р. На цьому засіданні мають бути вирішені подані вище внесення.

Зачувати, що в лоні уряду є тертя з приводу буджетового преліминара на р. 1927. Мін. скарбу Клярнер пропонує на будучий рік буджет у висоті 1 міліярда 750 міл. зол., а окремі міністерства предложили свої преліминарі, які вимагають разом буджету у висоті 2 міліярдів 100 міліонів зол., при чому одно тільки мін-во військових справ вимагає для свого ресорту 700 міл. зол. Є чутка, що мін-во залізниць не має нібито заміру підвисшувати залізничої тарифи, але пропонує ввести додаток безробітних, що рівняється укритій підвишці тарифи. Ізза незгоди в уряді буджетової справи досі не вирішено.

Новий французький уряд.

Париж, 23. липня 1926.

Переговори Поанкаре з представниками партій зустрілися з великими трудностями. О год. 15-й в розмові з президентом републики Поанкаре заявив, що кабінет остаточно сформований в такому складі: Поанкаре — президент ради міністрів, міністр фінансів і управитель міністерства для звільнених територій; Барту — мін. справедливости і міністр Альзації і Льотарингії; Бріян — заграничні справи; Лежю — морські справи; Періє — кольонії; Боканофскі — торгівля; Пенлеве — військо. В склад кабінету увійшли крім того: Марен, Еріо (міністр освіти) і Кей. Новий кабінет представиться парляментові у вівторок.

Перед процесом Шварцбарта.

Париж, 22. липня 1926.

Оборонець Шварцбарта Торре заявив, що в розправі проти його клієнта виступлять у ролі свідків б. старшини армії УНР., які представлять негативну сторону діяльности гол. отамана. Слідчі органи переслухали сьогодня ген. секретаря жид. делегації Моцкіна, голову комітету для розсліджування погромів адв. М. Гольдштайна, проф. Коваля, б. мін. Прокоповича й ин. В найближчих днях будуть переслухані численні дальші свідки-Українці.

Наслідник Дзержинського.

Варшава, 23. липня.

Як наслідника Дзержинського називають Уншліхта, а на становище шефа найвищої ради народнього господарства пропонують Троцького. Потвердження цих вісток покищо нема.

Немічний міністр.

Міністр внутрішніх справ Млодзяновський сконцепував недавно розпорядок до усіх воєводів на т. зв. східних кресах про те, як поступати в справах наділювання чи краще признавання права горожанства тим мешканцям „кресів", які дотепер цього права не мали. На основі розпорядку міністра таке право мали дістати всі ті, що вродилися на тих землях без огляду на те, чи були занесені до списків місцевого населення чи ні, а також ті, що мешкають ще з перед війни на тих землях.

Концепт передав міністр до одного з департаментів міністерства для поладнання, то значить — для переписання та висилки до воєводів. Директор департаменту доручення виконав. Та виявилося, що він вислав розпорядок, але не з текстом міністра, а зі своїм власним, що цілковито не покривався з міністерським.

Вийшов „маленький" скандал. Міністр Млодзяновський телеграфічно уневажнив розпорядок та мав у телеграмі зазначити, що з цілого розпорядку обовязуючий для воєводів тільки вступ, а все инше неважне. При тому міністр заповів, що видасть новий розпорядок, якого одначе доннині нема.

Оцей факт, на перший погляд — не дуже значний, кидає яркє світло на відносини в поодиноких міністерствах. Виходить, що змінилися фігури на чолі міністерств, а поза ними працює на власну руку та сама братія, що працювала у міністерстві внутрішних справ, наприклад, за найбільше реакційного міністра Смульського. За реакційних міністрів формувалися міністерства, і реакційні міністри вчили міністеріяльних урядників внутрішньої політики. А тому всякий инший міністр, як бачимо, безсильний перед тою реакцією, що загніздилася твердо по міністерствах. Міністр веде таку політику, а підлеглі йому бюрократи корегують її по зразкам реакції. І так у безконечність.

Цікаво, як поступив міністр Млодзяновський з тим певним себе і вірним реакційним традиціям директором департаменту?

Ціла подія дуже цікава і набирає особливо пікантного значіння тепер, коли мін. Млодзяновський носиться з якимсь таємним пляном нової політики у відношенні до національних меншостей. Як він її зможе перевести в життя, коли кожний директор департаменту буде корегувати розпорядки міністра?

Біржа.

Валюти: амер. долар 9.02, канад. долар 8.9, англ. фунт 44.00, швайц. франк 175.15, франц. франк 20.20, чеська корона 26.85, австр. шил. 127.85, нім. марка 215.40.

„Якось то буде!"

Львів, 24. липня 1926.

Одною з характеристичних прикмет українського національного характеру є захоплюватися, але тільки переходово, деякими навіть маловажними справами та роздувати їх значіння до загально-народніх розмірів. Бувають випадки, де льокальну маловажну справу роблять або намагаються зробити всенародньою, буває й таке, що особисті непорозуміння роздувають до розмірів, що обіймають усі ділянки нашого життя та тяготять над ним нераз як нещастя, звисають як фатум і паралізують усе. Захоплюються і переймаються у нас одиниці, гуртки та цілі громади і позитивним і негативним, розганяються до високого, і так само ломлять копія за пересічне, маловартне. Сама собою така прикмета булаб цінною, якби з нею була звязана витревалість, послідовність і видержаність. На жаль, того в нас нема. Запалиться наш патріот до чогось і заблисне його енергія ясним полумям на день, на два, на місяць, а там потахне, спопеліє і по всьому остане несмак, розчарування, недовіря до власних сил, недовіря до всіх і вся. Такі вибухи огнів енергії та ініціятиви — це соломяні вогні що скоро займаються, ясно палають і ще скоріше гаснуть.

По всьому нашому краю вибухають такі соломяні огники. Всюди, на всяких ділянках життя можна стрінути розмах та ініціятиву, та вони хвилеві, переходові, скороминаючі. Звичайно буває так, що добра думка, гарна ідея починає з розгоном набирати реальних форм, починає здійснюватись, стає ділом, та пройшовши хрест соломяного вогню, стає та сама думка, та сама ідея, те саме почате діло причиною розчарування і почуття безсиля. Вона, добра справа, спричинює тоді всякий занепад енергії, сіє спори, недовіря та стягає на групу, чи громаду людей безчинність, сон, в якому недавній жар енергії находить відгомін у словесних порахунках, клеветі, ворожнечі і т. д. І ось тут беруть початок ті дивні процеси, де справи, що їх вважали поодинокі гуртки своїми, намагаються вони зробити всенародніми. Тут беруть початок апелі до почувань, патріотизму, до розуму і серця всього українського народу. Український нарід має кінчати те, що почав якийсь там гурток у Пацикові чи Козлові, та не міг докінчити, бо не обрахував своїх сил, не взяв на увагу своїх обставин, а кермувався на початку одною популярною засадою „якось то буде".

Але на ніщо не здасться теоретизування, на ніщо не здасться хоч би й не знать як довгий потік слів, як не зачепимо фактів, як на них не зілюструємо правди наших слів. Не йдемо за ними в гущу

Red. czas. „Dilo" Pr. 350/26. W imieniu Rzeczypospolitej Polskiej! Sąd okręgowy karny we Lwowie, orzekł na wniosek Prokuratury przy tymże Sądzie, że treść artykułu umieszczonego w czasopiśmie „Dilo" Nr. 158 (10835) z dnia 21. lipca 1926 roku pod tytułem: „Sentymentalny) minister" między słowami: „prawosławnych... a słowami: Nowy) minister zawiera znamiona zbrodni z § 65 a) ustawy karnej, uznaje dokonaną w dniu 20. lipca 1926 roku konfiskatę za usprawiedliwioną i zarządza zniszczenie całego nakładu i wydał w myśl § 493 pk. zakaz dalszego rozpowszechniania tego pisma drukowanego. Zarazem wydaje się nakaz odpowiedniego redaktorowi tego czasopisma, by orzeczenie niniejsze umieścił bezpłatnie w najbliższym numerze i to na pierwszej stronie. Niewykonanie tego nakazu pociąga za sobą następstwa przewidziane w § 21 ust. druk. z 17. XII. 1862 Dz. p. p. Nr. 6 ex 1863 t. j. zasądzenie za przekroczenie na grzywnę do 400 zł. — Lwów dnia 21. lipca 1926.

Hawel.

на збіжжа сильно впали. Зате не впали ні податки, ні відсотки від них. Тому розчарування на Поділлі обнялось з безнадійністю.

— Інститут для досконалювання лікарів. Такий Інститут заснують в Одесі. Буде це установа загально-українського характеру. Мета нового клінічного Інституту — удосконалювати фахове знання лікарів найновішими здобутками медицини. В ньому зможе доповнити свої знання 50 лікарів одночасно. Перекваліфікація, як це там називають, лікарів у тому Інституті буде тривати два роки.

— До відома творців народнього промислу. Одержуємо офіціяльний комунікат від „Краєвого Патронату рукодія і дрібного промислу у Львові", який починає органїзувати збут предметів народнього та домашнього промислу і прохає всі фірми в краю, що творять такий промисл, переслати свої адреси та вказати на рід своїх виробів (нпр. килими, макати, ткацьке артистичне виробництво, суконне прикладне мистецтво, забавки, артистична різьба, глинині вироби та плетені, прикраси на клинку, пасмантерія, то-що). Адреса: Kr j wy P tron t rękodz el i drobnego przemysłu, Lwów, ul. Smolki 3.

— Естетика і політика. „Ґазета Поранна" пригадала собі, що істнує у Львові будівельний уряд, тому, що на вул. Длуґоша вибудували собі інститут С. С. Василіянки. Ця ґазета, яка має преніжні естетичні почування (чого доказом її повні насолоди сензації про всі прояви великоміської гнилі та виродження), обурюється, як міг будівельний уряд дозволити на таку „осоружну фасаду" у „будівельнім дивогляді" згаданого інституту. Правда, нова будівля С. С. Василіянок не грішить надмірною красою, але коли її рівняти з виглядом соток домів у Львові, огидливих, брудних і обдряпаних страховищ нпр. жидівських дільниць, то не виходиш з дива, чому польські редактори не найшли раніше соток инших прикладів у жахливої естетики міста Львова!

— Фабрика фотографічних пластинок на Україні. Товариство „Фототехтром" замовило в Німеччині машини для виробу фотоґрафічних пластинок. Машини вже прибули до Києва і незабаром ввійде в рух перша на Україні фабрика фотоґрафічних пластинок.

— Погроза власників кін. Варшавські власники кінематоґрафів, які воюють з міською радою за знижку податку від білетів і вже страйкували два тижні, погрожують, що скличуть конґрес кінових підприємців з цілої Польщі з метою проголосити ґенеральний страйк. Який це буде „плач і скрежет зубов"!

— Німецький археольоґ в Ольвії. Під проводом Всеукраїнської Академії Наук відбуваються тепер великі археольоґічні розкопки в Ольвії. Тими роскопками заінтересувався весь науковий світ Европи. Головний Археольоґічний Музей Німеччини вислав до Ольвії свого представника, вченого професора Еріха Розе.

— Світова хроніка. Болгарський король Борис, який бущім-то шез. тимчасово заховався від щастя, бо заручився з 16-літньою дочкою італійського короля. — Старосербське місто Рухово, над Дриною, залите водою; кількадесять осіб згинуло в повени; поля вкриті водою на милі. — Астрахань, що находиться на острові, може бути залита водою з дуже цікавої причини: сотки тисяч щурів гризуть ґать, яка відділює місто від Волги. — У Ватикані огородники по[illegible]али страйк, тому, що плата [illegible]рів денно їм не вистарчає. — В Одесі прийшло до заворушень на релігійнім тлі між прихильниками „живої церкви" і юрбою, що добагалась оборони „казанської" церкви. Кільканацять осіб ранили. — Берлін матиме цього місяця безпосереднє получення радієм з Ріо де Джанейро, з яким зможуть розмовляти приватні особи. З яким містом може розмовляти через радіо Львів?

Всячина.

Література і купецтво. Один французький письменник, відомий з того, що писав великі романи до часописів „з продовженням буде", цебто з дня на день, одержав замовлення на таку сензаційну повість, з тим, що редакція заплатить йому по одному франкові за рядок. Письменник, який мав щось кращого до роботи, як писати сензації для часопису, замовив собі тихого співробітника, якому платив за рядок п. 25 сантимів, і повість ішла під його прізвищем. Одного дня довідується письменник, що його співробітник умирає. А повість дійшла щойно до половини. Переляканий письменник прохає недужого, щоби той нашвидку дав йому докінчення повісти. Той кінчає наоспіх і письменник біжить нервово до редакції з рукописом. Редактор питається: „А це що таке?" — „Докінчення повісти". — „А де-ж ми маємо продовження повісти і докінчення вже від трьох днів". Письменник не зрозумів. Справа була проста. Його умираючий співробітник також не писав повісти сам, а наймав собі заступника, якому платив за рядок по... 10 сантимів і цей доставив уже рукопис. Найбільші письменники є найбільше совісними.

Чоловік з шлунком струса. Недавно на вулицях Парижа показував свої продукції якийсь панок, що мав шлунок струса і проглитав ріжні небезпечні предмети. Одного дня він щез. Виявилось, що нарешті він зіпсував собі шлунок і лежить у шпиталі після операції. На клініці добули з його шлунка 233 голок, 275 шпильок, 15 монет, один тонкий залізний ланцюшок двометрової довжини, а крім цього багато скляних кусників. Усе це важило один фунт. Тепер штукар почуває себе зовсім добре і заповідає, що після короткого відпочинку знову пічне свою попередню карієру. Що значить привязання до своєї професії!

Дописи.

Дрогобич. *(Кооперативна нарада — Дещо про тутешні відносини).* Ще тому три роки говорилося в Дрогобичі про конечність кооперативної організації і тоді вже основано Повітовий Кооперативний Союз. Та це було будування згори. Кооператив по селах було лишень кілька, Союз не мав до роботи матеріяльних засобів, він взагалі не міг розпочати ніякої діяльности. Поволи, самособою, повставали потім у Дрогобиччині кооперативи й відчували потребу повітової гуртівні та близького організаційного центра. Перед пів роком відновлено Повітовий Союз. Його заходами відбулося в Дрогобичі дня 13. ц. м. у Народнім Домі кооперативне віче. Це був торговий день, тому не зійшлося на віче більше народу, всього тільки до 80 осіб — в тім дещо делеґатів від кооператив, дещо місцевих громадян, а найбільше дрогобицької академічної молоді. Віче отворив голова Надзірної Ради Союзу д-р С. Витвицький. Промовець пригадав, як тяжко було відновити працю в Союзі: на всякі зазиви й обіжники, щоби громадянство доставило Союзові гроша до обороту, зложено всього 35 золотих. Та рушити Союз треба було доконче. Отже зичили де могли, і брали товар на кредит, особливо в Центросоюзі. Від січня цього року місячні торги Союзу удержуються на рівні 22.000 золотих. З черги одержав слово делеґат Ревізійного Союзу зі Львова для виголошення реферату про завдання кооперації і про її теперішний стан у нас. По цім рефераті директор Повітового Союзу в Дрогобичі п. О. Бойко оповів про трудности, з якими приходиться боротися Повітовому Союзові. Головно дуже небезпечні для організації є жадання кредитів. При недостачі фондів муситься й так товари дещо вище калькулювати, щоби заплатити відсотки від кредитів. Коли би товари роздано на борг, то хіба прийшлося би спинити діяльність, бо довгів звичайно не сплачують в пору. Низові кооперативи взагалі не сміють борґувати, а вищі кооперативні організації могли би тоді лише дати деякий кредит, якби низові організації доставили їм відповідних фондів, таких, до яких зобовязалися. П. Федунко з Підбужа оповідав про горе Бойків, про визиск їх спекулянтами. Бойко підтримує кооперацію, коли тільки систематичною працею освідомлять його про завдання та її важність. Такої праці над Бойками нема, зате уладжують тут віча всякі „людовци"; власне 12. ц. м. було таке віче в Підбужу, де до Бойків промовляли по польськи, а як хтось упімнувся, щоби говорено по українськи, а хтось другий підніс, що для Бойків на[illegible]ть школи польські, а нема своїх українських, то аранжери віча відповідали, що [illegible] заміти це недозволена політика, отже [illegible] ще піднесуть, то аранжери ска[illegible] тих невдоволених арештува[illegible] кооперативний рух нищить поліція. Вона [illegible] рожних способів переслідування навіть тих чисто господарських установ, коли кому з якихсь причин кооператива не на руку. Таксамо про переслідування кооперації поліцією оповідав п. Ших з Колпець. Він подав, що їхня кооператива заплатила вже може до 16 кар, головно за те, що відчиняла склеп перед 6-ою ранку і після 7-ої веч. Нема нікого, хто упімнувсяб за кооперативами і виясння адміністрації, що в селі купують літом тільки зранку і тільки пізним вечером. На те саме нарікав о. Мокрівський і ин. На вічу підносили також, що хоч як ще слабою організацією є наша кооперація в дрогобицькому повіті, а вже місцеві спекулянти давали нераз і нафту й цукор по нижчій ціні, як самі платили, щоб тільки побивати кооперативу. Віче закінчилося промовою д-ра Витвицького, який взивав до згідної праці бодай на полі кооперації.

В Дрогобиччині мало громадянської праці, а згоди таки в нічому нема. В самім Дрогобичі є 12 українських адвокатських канцелярій, є українська ґімназія з повним числом професорів, є багато академічної молоді, є доволі вільно-заробкової інтеліґенції, є бідніші, але є багато заможних наших громадян, а все таки ті дрогобицькі наші люде взяли собі за принцип, хоч би що було, **не поїхати** на село з викладом, з наукою чи з хором або з иншою корисною виставою. Таку засаду приняли всі партії, кілько їх там є, й тому нема там такої праці, як навіть в найбіднішому на інтеліґентські сили повіті Галичини, ні в філії „Просвіти", ні в кружку УПТ., ні в кооперації, ні ніде. Вогня жертвенности для громадянства — казав мені один з дрогобицьких меценатів — у Дрогобиччині ніколи не було і тепер нема. **Тут усі тільки чекають на якісь випадки,** щоби зразу забагатіти, а де нема матеріяльного зиску, там не побачите дрогобицького громадянина, все одно — інтеліґент він, чи ні. Тому й систематичної праці в повіті тут ніколи не було, а був „рух" хіба тільки в часі виборів і то під найбільш демаґоґічними кличами. Партійний поділ у Дрогобичі більш яркий, ніж деинде. Українські партії не вспіли тут найти ні одної спільної мети, наприклад просвітня праця, кооперація, шкільництво. Тут ніхто нічого спільного не шукає, тут інтерес груп вважається таким важним, що для нього можна всякими засобами нищити инших. Коли, наприклад, в руках тих инших був би заряд кооперативи, що добре розвивається, то є тут свої способи на те, щоб видерти її з рук тих, кого там не бажають, і то видерти не кращою працею, а цілком иншими способами. Фактом є, що тут у Дрогобиччині кооперативний рух нищить місцева адміністрація — нищить його поліція, а навіть суди, які вимірюють кари за переступство купецьких годин на селі. Дрогобицький староста — за ніби політичну діяльність поодиноких членів заряду — замикає кооперативи, замісць того, щоби — як вже старості конечно треба — потягнути до судової відповідальности тільки „аґітатора". Так поводяться з кооперативами під крилами воєводи Ґараніха, який недавно віднісся був до Ревізійного Союзу з запитом, чим може помогти розвиткові кооперації. Можете, пане воєводо, помогти нам тим, що навчите таких ваших старостів, як дрогобицький, справедливого відношення до кооператив, а поліцаїв, що переслідують кооперативи, зараз проженете геть! Ждемо на цю поміч, яка є, пане воєводо, вашим обовязком.

А. Г.

Старий Самбір. *(Свято Шевченка).* Дня 6. червня помянуло і наше місточко концертом роковини смерти Шевченка. На програму зложилися: промова, продукції мужеського хору і дві декламації „Чернець" і „Козачковському". Мужеський хор — новий, недавно зорганізований, тепер під управою п. С. Гумецького, держався добре; видно багато праці вложив диріґент у вишколення хору, одначе ще відчуваються нерівности у виконанні інтерпретації. Насувається замітка, що пісні треба співати не лише устами, але й серцем. При дальшій праці це осягнеться. Найкраще випала декламація „Козачковському" проф. Княжинського зі Самбора. Загалом усі точки програми виконані добре, тому щира дяка всім виконавцям. Та прикро вражала инша справа — наша українська байдужність. Саля світила майже пусткою, бо було може 60 осіб на національному святі. Навіть місцева інтеліґенція не явилася в комплеті, міщан ледви кільканацять осіб, бо більшість пішла до кіна. З околиці прибув лише один священик з кількома селянами. Нічого отже дивного, що на цілім концерті лежало пятно якоїсь сонности, апатії. Сумне та правдиве. Чистий дохід призначено на відбудову салі „Просвіти".

О.

ОПОВІСТКИ.

З нагоди товариського зїзду матурістів коломийської ґімназії з 1906 р. відбутого в днях 28. і 29. VI. п. р. зложили присутні на руки п. Мих. Ганущака жертву на інвалідів зол. 70. — *Управа УКТОН у Львові.* 117 1—1

Подяка.

По трагічній смерти, що забрала нам найдорожшого сина і брата Теодора Грицепка уч. VI. кл. ґімн. складаємо сею дорогою щиру подяку Всечеснійшому о. пароховi Яновичеві за відправлення похорону Високоповажаним П. професорам Томчаківському, Лукасевичові, Дяковому за надгробні прощальні слова Товаришам, Товаришкам за вінки і цвіти і всім присутним, які своєю участю звеличали обряд похоронний.

Озірна 19. VII. 1926.

118 РОДИНА.

Ширіть наш часопис!

За редакцію відповідає Василь Мудрий. Видає Видавнича Спілка „Діло". З друкарні Видавничої Спілки „Діло", Львів, Ринок ч. 10.

їх програм, коли голосують над довірям для нового уряду, який приходить з новим проєктом санації фінансів. Посли не хотять утратити популярности в очах своїх виборців, голосуючи за реформами, які атакують виборчу кишеню. Цілою цієї популярности підрізують кабінет, а одночасно єдину підставу всіх політичних програм, усім спільну... валюту.

Державний французький скарб почув під собою перший земletрус. Усі стають нині перед питанням, чи ці ознаки можливої катастрофи обєднають парлямент для спільного фінансового зусилля, чи суперницька гра партій тріватиме далі.

Поанкаре не є тією вимковою людиною, довкола якої могли би прийти до національного обєднання. З його особою, так само як з особою Кайо, звязана одна доба політики, повна пристрастей, які важко втихомирити, тому, що вони надто свіжі. Але факт, що Поанкаре, бувший президент республики і член Французької Академії, після двох найвищих почестей у державі, пішов за спокусою створити кабінет, є доказом, яке почесне та небуденне завдання в нинішніх умовинах у Франції.

Завдання Поанкаре неабияке: він має припинити безвиглядну дискусію на тему: чи фальшива політика поодиноких урядів спричинила упадок франка, чи упадок франка спричинив упадок поодиноких урядів? — а одночасно найти такий спосіб, щоби піднести франк зі смертельного ложа і цим здобути довіря до своєї політики, яка перш усього в даний момент мусить бути... неполітичною!

Памятайте, що всякі збірки на нагробник на могилі І. Франка треба посилати до Центробанку (Львів, Ринок ч. 10. І. пов.) на щадничу книжечку ч. 7910.

ський музей і бібліотеку. Незвичайне багатство розвернулося перед нами. Трьома групами відповідно до мови, якою хто володів, оглядали ми зібрані скарби. Кожній групі проводив один монах і давав потрібні пояснення. В музею нема цієї провідної думки, а проте лишається симпатичне враження від пієтизму, з яким позбирано давні цінні памятки і зовсім нові предмети без вартости, від порядку й чистоти, від монастирської тиші. Сама бібліотека, розміщена в кількох кімнатах, з котрих одна великих розмірів з цілим стилевим урядженням. Містить головно стародруки у великих тисячах томів, декілька рукописних памяток, нового небагато. Наші господарі дозволяють нам брати книжки до рук. І от мені попадає німецька книжка, в котрій є розмови між представниками ріжних народів. Отвираю книжку й натрапляю на розмову між Мадяром і Москвином про битву під Полтавою та про те, як цар Петро І. згнобив вільний козацький нарід, обертаючи його в невольника Росії.

Повагою і старовиною дише від золотих переплетів і пергамінової скіри. І в нас моглоб це бути, якби не злочинні руки, які на протязі довгих літ аж до найновіших грабили, нищили, розкрадали наші скарби, зібрані в монастирях або при церквах.

(Докінчення буде).

Дзержинський †.

Від смерти Леніна найбільша страта уряду СРСР — смерть Дзержинського. Бо всі ті підпори комуністичної влади, що померли в останніх роках: Воровський, Склярський, Владимірів, Фрунзе й ин., далеко не грали такої ролі, не мали такого впливу і значіння, як померший отсе на днях від розриву серця Дзержинський. Історію останніх літ можна собі уявити й без названих вгорі осіб, без Дзержинського — вона немислима.

Після Леніна він був найбільша особистість в СРСР. Ленін був теоретик, Дзержинський — практик большевизму. Як Ленін у своїх теоретичних обчисленнях і міркуваннях важився на всякі консеквенції, таксамо Дзержинський не боявся у своїй практичній діяльности нічого, не уступав перед нічим: був холодним, безоглядним фанатиком, що не знав пощади, не розумів милосердя. Колись казав Ленін: „Як то буде потрібне, ми відступимо аж до Уралу". А Дзержинський робив так, якби большевизм був напередодні відступу до Уралу.

Творець чека і ГПУ Фелікс Дзержинський був уроженцем Польщі. Походив з дрібної шляхти, до гімназії ходив у Вильні, потім був у харківськім технольогічнім інституті. Брав участь у революційному житті б. Росії з 20 го року свого життя, що й завело його молодою людиною в каторгу. Щойно жовтнева революція дала йому волю і нову сферу діяльности, поставивши його в свої перші ряди. І в тих перших рядах діяльність Дзержинського зазначилася таким страшним, крівавим терором, якого не знає досі історія ніякого суспільно-політичного руху, ніякого зриву.

Писали про Дзержинського нераз, що він жадний крови садист. Чи в тому є яка доза правди, не знати. Ті, що мали нагоду стрічатися з ним особисто, подають, що він був завсіди надзвичайно коректний, спокійний, а навіть „милий" чоловік. Одначе це не перешкоджало йому підписати тисячу разів смертний присуд, як того тільки вимагала „справа революції".

Годі думати, щоби зі смертю Дзержинського щонебудь з теперішньої системи правління в СРСР змінилося. Хоч який величезний особистий вплив на розвиток подій в СРСР мав Дзержинський, хоч яка рішаюча була його роля в житті величезної держави, — то хід дальших подій на Сході Европи, як зрештою всюди, залежить усеж таки більше від обєктивних, а не субєктивних факторів. Тому Г. П. У. істнуватиме дальше, як істнувала досі, і дальше нищитиме безпощадно ворогів большевизму „в порядку революції".

В останніх часах був Дзержинський народнім комісаром шляхів, а потім вложено на нього обовязок управляти господарською політикою цілого Союзу СРР. Одначе на тому становищі Дзержинський більших успіхів не мав, полишивши по собі хіба цілу низку декретів, розпорядків, приказів і заяв. За кілька літ забудуться всі ті декрети й заяви, але не забудеться ніколи імя Дзержинського як творця й управителя державної терористичної організації, що для „поглиблення революції" вигубила сотки тисяч людей.

Свято Маркіяна Шашкевича.

Національні всенародні свята мали завсіди велике значіння для піддержання національної свідомости народу, особливо поневоленого. Спомини про світлі картини з історії народу, про його видних діячів-патріотів підіймають духа й заохочують до наслідування та ідейної праці. В нас т охи замало звертають увагу на цю сторону культурного життя. Гляньмо на Поляків. Скільки в них всяких „народових" свят! Ми святкуємо постійно память Шевченка та ще Франка. Хто побував у часі революції на Вел. Україні, бачив, з яким запалом влаштовували Наддніпрянці ріжні народні свята і як освідомлююче впливали вони на національні почування мас. Часті були випадки, що після такого свята одиниці, національно індиферентні, ставали свідомими Українцями. Нераз навіть після вистави в театрі деякі глядачі, що мали перед очима український побут, чули українську пісню або бачили якусь подію з історії України, перемінялися з „Малоросів" в Українців. Що таке дійсно бувало, може посвідчити багато Галичан, що перебували в часі нашого зриву на В. Україні.

В Галичині почав перед війною ширитися культ М. Шашкевича. На Білій Горі в Підлиссі відбувалися всенародні зїзди, котрі стягали тисячі наших людей з найдальших закутин краю. Відрадною стороною цього було те, що брали в тих зїздах живу участь також селяне з дооколичних сіл. Пригадую собі, як селяне по такому святі нераз висказували вдоволення і цікавились питанням, чому величають память М. Шашкевича. Золочівські громадяне (о. д-р Ст. Юрик, д-р Т. Ваньо, надрадник В. Дольницький і инші) заснували в 1912 р. окреме „Тов. ім. М. Шашкевича", що мало на меті ширити культ поета, збирати памятки, що відносяться до його життя, уладжувати сходини, прогульки, виклади і т. д. Перед війною згадане товариство почало вести намічену роботу і щорічно відбувалися здвиги на Підлисецькій Горі.

Після повоєнного отупіння товариство навязує знов до давньої традиції, старається надати зїздам в Підлиссі всенародній характер і між иншим має в плані побудувати на горі хату, де буде й книжка, в котрій відвідувачі зможуть записувати свої імена (подібно, як у Каневі). Всі обставини промовляють за тим, що прогульки до Підлисся можуть бути дуже принадні: висока гора з запашними квітами, чудовий вид на околицю, залізниця близько (Львів-Красне-Ожидів). Діяльність М. Шашкевича не мала якоінебудь партійної закраски і прогульки на Білу Гору можуть обєднувати всі наші світогляди, що стоять на національному ґрунті. Комітет, вибраний в Золочеві, доложить усіх заходів, щоби свято в Підлиссі ц. р. відбулося якгарніше. Здвиг буде 1. серпня, в неділю, а вразі непогоди — в найближчу неділю, себ-то 8. серпня. Почнеться свято в 10 год. рано. Насамперед буде архієрейська служба Божа, опісля продукції хорів, орхестр, вправи пластунів і т. д.

Комітет запрошує все українське громадянство на це свято і має надію, що воно стане знов всенародним, яким було перед війною.

В. Пахович.

По широкому світі.

Новий французький уряд творить Поанкаре. Він хоче посднати в своїм кабінеті праві елементи з лівицею, стараючись притягнути до співпраці Бріяна, Пенлеве та Барту.

Становище Америки до справи французьких довгів більше стримане з огляду на політичну та фінансову крізу. Американсько-французький договір щодо довгів не буде ратифікований, заки французький уряд не одержить довіря.

До Парижа приїхав Раковський з новими пропозиціями поладнання радянських довгів супроти Франції.

Англійський парлямент збереться на вакаціях при кінці серпня, якщо до цього часу тріватиме вуглева кріза.

Грецько-турецький договір взаїмної забезпеки підписали в Анґорі.

Міжнародній конгрес вуглекопів радить у Льондоні. Є там представники Зєдинених Держав, Франції, Німеччини, Бельгії та Чехословаччини. Темою нарад є піддержання страйку вуглекопів та справа ввозу чужинного вугля до Англії. Представники англійських робітників домагаються, щоби робітники у всіх краях солідарно перешкоджали вивозу вугля до Англії.

НОВИНКИ.

— З документів доби. Цей текст коментарів не потребує:

Starostwo w Trembowli. Trembowla dnia 21/V 1926. L. 12015. Do P. p. Założycieli Stowarzyszenia „Instytut. Ukr. Narodnyj Dim" do rąk P. Michała Bojczuka w Mogielnicy. Przy zwrocie 4 egzemplarzy statutów przedłożonych bezpośredniu Urzędowi Wojewódzkiemu w Tarnopolu zawiadamiam założycieli, że Urząd Wojewódzki w Tarnopolu reskr. z 20/V 1926 B. P. 4962 na mocy § 6 ust. z 15 listopada 1867 Dz. u. p. 134 nr. zakazuje zawiązania tego stowarzyszenia według osnowy załączonego statutu, ponieważ projektowane stowarzyszenie przedstawia się jako przeciwne prawu. W postanowieniach § 6 zarysu przewidziano, że członkiem rzeczywistym projektowanego stowarzyszenia może być każdy „ukrainiec". Ponieważ jednak ustawodawstwo Państwa Polskiego nie zna ani nazwy „ukrainiec", ani „ukraiński" lecz przeciwnie używa nomenklatury „rusin" oraz „ruski" (rusiński) wskazuje powyższe postanowienie na tendencje stowarzyszenia objęcia swą działalnością tylko osoby należące do odłamu politycznego używającego nomenklatury „ukraiński" co nadaje projektowanemu stowarzyszeniu charakter polityczny a stowarzyszenie to nie uczyniło zadość postanowieniom zawartym w rozdziale II powołanej ustawy o stowarzyszeniach. W związku z powyższym pozostaje nazwa projektowanego stowarzyszenia, cel stowarzyszenia i środki po temu (§ 1 i 2 statutu), mianowicie członków komisowych (§ 7 statutu) język towarzystwa (§ 43 statutu) i t. d. gdzie użyto wyrażen „ukraiński" lu naród „ukraiński". Od tej decyzji wolno wnieść odwołanie do Ministerstwa spraw wewnętrznych, które należy podać do Urzędu Wojewódzkiego w Tarnopolu w ciągu 60 dni licząc od dnia następnego po dniu doręczenia. Starosta: Rad.

— Український драматичний конкурс. Радянський комісаріят освіти розписав недавно конкурс на народні пєси; прийшло 140 рукописів. З цього 137 було пєс прозових, 3 віршованих. З 110 авторів 45 було селян, 13 робітників, 12 вчителів, 10 урядовців, 4 жовнірів, 5 акторів, 4 студентів, 2 членів „комуністичного союзу молоді", а лише 3 професійних письменників. 15 пєс мало за сюжет добу Денікина, 9 добу Петлюри та Скоропадського, 2 — 1905 рік, 8 часи передвоєнні, 3 — культурну діяльність червоної армії на селі, 9 шкідливість духовенства, 8 життя шахтарів, і т. и. Ні одної пєси не нагороджено, тільки одній „На звалищах минулого" О. Осинського признали почесну згадку. 63 пєси заборонено виставляти, а 22 одержали дозвіл появитись на сцені.

— Жнива. Пишуть нам з Поділля, що жнива там у повному ході. Жита повижинали, кладеться під серпом і пшениця, а там наставляється під косу і ячмінь. Перед жнивами радісним оком поглядали Подоляне на озимі та ярі посіви. Була надія на великий урожай. Та прийшли страшні спеки та бурі зі зливами, а то й градами. Порідекуди значні простори засівів впали жертвою граду, наслідком зливів повилягали жита й пшениці. А спеки „позапалювали" недоспілий як слід колос. Тепер при реалізації врожаю загальне розчарування. Багато буде соломи з озимого збіжжа, зате мало зерна. Не буде намолоту! Розчарувались подільські хлібороби тай похилили голови. Бо хоч і намолоту не буде, то на ошибах ціни

нaших далеких, провінціональних сіл та містечок, бо маємо їх тут, під боком, у самому осередку, в столиці, в самому Львові. Тут є два клясичні приклади українських „солом'яних огнів", української ініціятиви, що будує на популярному принципі „якось то буде". Вже третій рік мають нагоду члени не тільки української нації, але й члени инших націй подивляти розмах та крилату ініціятиву Українців на Богданівці та на Стрийській дільниці Львова.

На Богданівці перед трьома роками почали будову великого „Народнього Дому". Вже є в обігу навіть видівки (картки) з пляном того дому. З них видно, що дім не великий, цінний та коштовний. На жаль, по нинішній день його нема. Перед трьома роками побудували фундаменти до нього, виведи кусок муру і стали. Все гниє, розкладається та нищиться на дощі вже третій рік і ні кроком далі не посувається. Ці фундаменти та мури варто перенести до якогось музею, як наглядний доказ наших високих летів, наших аспірацій, в одночасно як памятку фантастичних і на нічому не опертих рахунків, не обрахованих, не провірених наших сил і меж нашої спроможности. Не початок, а кінець діло хвалить — каже наша стара і дуже розумна приповідка. В даному випадку всі задивилися в початок, у саму красу ідеї, та ніхто не подумав про кінець. Той кінець весь був закритий тим широким і незглибимим складником нашої вдачі, що прегарно зілюстрована в виказі „якось то буде". Якось то буде! — Ось воно в даному випадку і є. Не дописали сили і значна частина колективної енергії та праці, а навіть поважна сума громадського гроша лежить і пропадає, увязнена в тих порохнявіючих фундаментах.

Невже не було там напочатку ні одної людини, що глянулаб тверезим оком далі, що кинулаб зором аж до кінця? Кажуть, що навпаки, що було там много відповідальних у громадських справах людей, але вони показали себе тоді звичайними гура-патріотами, що горлали: „Будуйте! будуйте, але щось велике та цінне. За дурницю не бериться!" Ось і вибудували! А тих, що заохочували їх крилатим словом до такого великого діла, тепер нема! Вони безрадні так само, як ті, що тепер ходять від установи до установи та кажуть: „Цеж загально-народня справа! Пропадає добро, гниє кервавиця! Ратуйте, пишіть віддозву до народу! і т. д. і т. д." Та цілий нарід нічого не порадить, бо таких випадків як цей в нашому краю більше. І якби кожне село, кожне містечко, кожне передмістя і кожна дільниця Львова почала апелювати до народу за жертвами, то тоді дійшли би ми до цілковитого абсурду. Ніхто ніколи не підскочить вище, як може, ніхто, як кажуть, сам себе не перескочить. А тому треба рахуватися зі спроможністю громадян, з обставинами, словом — з власними силами. На бистрі води в таких справах пускатися не можна. Рахувати на „якось то буде" — теж не можна.

Другий такий факт гідний музею — це будова школи на Стрийській дільниці Львова. Стоїть вона сиротою на подвірю Академічного Дому при вул. Супінського вже кілька літ і нагадує кожному прохожому Українцеві нашу неміч, нашу безвідповідальність у справах, при яких першу ролю мусить відгравати олівець і цифри, отже рахунок, а не фантазія, не романтика, не самообман в роді того сакраментального „якось то буде".

В тому напрямі наш нарід потребує відповідного перевиховання. Він мусить зрозуміти, що не все можна зреалізувати в житті, з того що з правила прекрасно малює фантазія, а чого так дуже бажає та вимагає наша амбіція. Реалізувати можна все, але тільки в межах власної спроможности. Треба вдоволятися скромним тому, щоби потім тим лекше і тим скорійше дійти до кращого. Відразу ніколи не можна осягнути всього. Та на ті правди в нас, на жаль, не звертають уваги. І це спричиняє такі сумні явища, як ці два наведені факти.

Очевидно, що в обох названих випадках треба виїмково допомогти, треба ратувати вложену працю і капітал, але на будуче до таких експериментів допускати не можна, бо це не виховує, а деморалізує, не будує, а руйнує. Таких явищ у нашому житті дуже багато, та думаємо, що ці два приклади вповні вистарчають, щоби дати почин до глибшої застанови над ними та щоби працювати в напрямі перевиховання наших надто екзальтованих і надто романтичних патріотів, що знають тільки одну міру для реальної дійсности, а то: „Якось то буде". **В. М.**

У країні падаючої валюти.

Міністерські кризи у Франції.

Останній французький уряд не вдержався довше, як останній курс франка; за 24 години прийшов новий упадок. Те, чого не в силі був вдіяти такий дипльоматичний майстер як Бріян, не вдіяв і Ерріо. Парлямент не має довіря до його фінансових реформ, коли вони ще менше доцільні як плян Кайо, а Ерріо був тим, що плян Кайо поборював. І прийшов на чергу Поанкаре. Від Кайо до Поанкаре — це така лінія, як колиб смертельно

недужий, послухавши найкращих лікарів-спеціялістів і переконавшись, що їх ради не помагають, спробував би ще знахорів.

Кайо — синонім повного погодження з Німеччиною, Поанкаре — синонім найбільше непримиримої боротьби з нею. Політики силкуються на прогнози, що може вийти з нинішньої ситуації у Франції. Одні стверджують повну нездатність парляментаризму і викликують тінь спасительної диктатури, инші добачують усю крізу в слабих пів-засобах фінансових реформаторів, які не мають сміливости наложити руку на кишені тих, що могли би податками піддержати загибаючий державний скарб. Та всі згоджуються, що ситуація препоравжна, бо зрівноважений, бадьорий, безжурний французький громадянин утратив терпець і побіг до державної каси, домагаючись виплати щадничих бонів, які, хто зна, чи завтра не стануть безвартнім папером.

Як довго тріває довіря населення до валюти, міністерства можуть падати, портфелі переходити з рук до рук, фінансові програми змінятись зі швидкістю кульоарових парляментських комбінацій. З моменту, коли це довіря щезає, повстає паніка і тоді перший новий кабінет має право називатись „кабінетом національного обєднання" або „спасення" або „останньої дошки ратунку".

На таку спробу зважується Поанкаре, якого вважають одним з причинників великої війни і який є символом агресивної національної політики. Те, що Поанкаре пробує зєднати в своїм кабінеті таких лівих людей як Бріян та Пенлєве, є доказом, що він хоче йти слідами свого суперника Бріяна, найбільшого майстра у складенні кабінетової мозаїки з партій і діячів. Ніхто не в силі збагнути настроїв французького парляменту, як довго він не перелякався настроїв вулиці. Всі партії думають ще про основу сво

М. ПОДОРОЖНИК.

Лист з Чехії.

Закінчення конгресу приятелів книги і прогулька учасників конгресу.

Нашому братові тяжко виїхати поза границі, навіть „Малопольщі". Тому не дивниця, що зараз береться за перо і хоче передати свої враження тим, які лишилися дома. Всеж-таки того роду листи, хоч писані серед „солодкого безділля", можуть і дечого навчити. Наш горизонт в останніх часах дуже затіснився, круг інтересів зменшився, а тимчасом у світі люде живуть, бо хочуть жити, працюють, ставлять перед собою щораз нові завдання, переводять їх, вірять у свої змагання і у свої сили. Не видно тут пароксизмів жалю і плачу, безнадійних настроїв. Досить сказати, що довелося нам переїздити Чехію від границь Польщі аж до Праги, а далі на південь аж до границь Австрії, довелося нам бачити виливи рік, як води нищили увесь добуток, довелося бачити у великих розмірах те, що минулого року заподіяв у нас Дністер, але ні сліду тої розпуки, яка була у нас усіх на вид нищеного добутку нашого селянина. Стихійне нещастя не вбиває тут живого духа людей. Вони знають, що у них найдуться ще сили й засоби перебороти нещастя. І сокільський здвиг, котрий припав саме на час повени, в нічому не потерпів на своїй величі, чим дав ще один доказ вияву сили й неаломної волі **хотіти бути** великим народом.

Ціль нашого виїзду була чисто ділова: взяти участь в міжнародньому конгресі бібліотекарів і приятелів книги. Про сам конгрес і його праці у нас вже написано. Бракує одного закінчення та загального огляду.

В четвер 1. липня ц. р. відбулося святочне закінчення конгресу, скликане до великої фізикальної салі чеської техніки. Референти поодиноких секцій складали звідомлення, ставили резолюції, котрі принимано піднощенням рук. Швед Колін подякував за гостинність і передав від конгресу заяву пошани для президента республіки Масарика. Ніхто не забирав більше голосу, тільки провідник польської делєгації п. Дембя, котрий в імени польських товариств передав членам конгресу в дарі певну кількість польських видань. Проф. Тіллє, голова конгресу, одержав уже в межичасі телєфонну відповідь президента Масарика, подав її до загального відома та проголосив наради конгресу закінченими.

Того самого дня в полудневих годинах відбулася прогулька членів конгресу до містечка Карльштайну (Křivoy Тyn), де оглянено замок чеського короля Карла (крім прегарного положення, нічого замітного), а далі до містечка Берoвна, щоб там оглянути публичну міську бібліотеку. Гості, в числі до 70 осіб, підійшли до місцевого будинку міської ради і тут запрошено їх перейти до салі засідань міської ради. Чистенький, приємний будинок, кімнати внутрі чисті, уютні, на стінах образи, а невеличка саля засідань є мініятурним виданням великих амфітеатрів модерних парляментів.

Посадник міста привітав гостей короткою промовою, котру зараз перекладено французькою мовою, а місцевий мужеський хор відспівав гарно, з життям та темпераментом дві пісні.

З магістрату короткий похід до міської бібліотеки. В одноповерховім будинку при спокійній вулиці находиться в партері кілька кімнат, призначених для місцевої бібліотеки. Бібліотека ще невеличка, але своєю організацією рішуче заслужила на визначення: бути предметом дослідів міжнародного конгресу.

Входимо з коритаря до ждальні, в котрій є підручні катальоги. Тут можна вибирати собі книжки, тут можна звертатися також по пораду в справі бажаних книжок. Бо в безпосередньому получення зі ждальнею находиться друга кімната, в котрій працюють бібліотечні помічні сили. Великі обширні вікна в стіні дають можливість безпосередньої комунікації між читачами й бібліотечним персоналом. Організація бібліотеки, катальогів, способу позначення відповідає найновішій бібліотечній техніці. Дальші дві кімнати призначені для книжок. Уладження також модерне. Ще одна кімната для управи бібліотеки.

Радо дають нам всякі інформації. Бо члени конгресу розвезуть імя Берoвна по всьому світі. Діляться з нами своїми плянами поширення бібліотеки в найближчому часі: на бібліотеку для дітей і читальню часописів.

Книжки — головно в чеській мові. З української літератури найшов я в катальогах Франка: „Boз constrictor" у перекладі. Всі книги переплетені і обложені папером. Читачі обходяться добре з книгою. Бібліотека безплатна. Читач платить тільки до пoразово маніпуляційну оплату у висоті двох чеських корон. Бібліотекою опікується місто. Посадник підніс у своїй промові недостачу засобів на більший розвиток. Однак було видно, що тут не рішали засоби, але захоплення ділом і розуміння великої справи.

Дуже повчаюча прогулька найшла своє закінчення у спільних сходинах членів конгресу з міською управою й управою бібліотеки. Панував доволі сердечний настрій. Почали навязуватися зносини між самими членами конгресу, що досі заняті працями в секціях, не мали до того ні нагоди, ні спроможности. Ще кілька конвенційних промов і поворот до Праги.

Дня 2. і 3. липня була дводнева прогулька членів конгресу. В пятницю ранком виїхали ми з Праги. Цим разом Українців було більше, бо шість осіб. Їхали в полудневому напрямі давньою залізницею Франца Йосифа. Вже за Чеськими Будейовицями находимо на стаційних будинках і німецькі написи. Доказ, що віхали на мішану, а може вже в німецьку етнографічну територію.

Коло полудня приїхали ми до Високого Броду (Hohenfurth). З Цетлева привезла нас сюди електрична залізниця. Предметом наших оглядин буде Вишебродський монастир ОО. Премонстратензів німецьких. Коротке повитання на двірці чеською делєгацією, а перед самим монастирем — мовчазне двома монахами священиками. Зараз запрошено нас на обід до монастирської великої гостинної, котра напевно памятала кращі часи. Пятниця — отже пісний обід: зупа, дуже смашна сочевиця з яйцем, солодка легоміна, пиво. Обід тихий, без промов. Коротка молитва перед і після обіду, а далі запросили оглянути монастир